



Astronómka zo starovekého Grécka. Aglaonika vynikala neuveriteľnou zručnosťou predpovedať, kedy a kde nastane zatmenie Mesiaca. Jej schopnosť pravdepodobne pramenila z jej štúdia Metónovho cyklu, čo je obdobie približne 19 rokov, po ktorom mesačné fázy nastanu v rovnakom období roka. Mnohí ju považovali za čarodejnicu, pretože využívala svoje astronomické znalosti na to, aby vytvorila ilúziu, že nechala „zmiznúť“ Mesiac z neba.



2. alebo 1. storočie  
pred Kristom



Grécka novoplatónska filozofka, astronómka a matematicka. Hypatia patrila k najbrilantnejším mysliteľkám, matematickám a astronómkam svojej doby. Jej otec bol na čele významnej školy a takisto bol uznávaným astronómom a matematikom. Hypatiine prínosy v týchto oblastiach nadväzovali na diela Apollónia a Diofanta, vrátane revízie astronomických tabuliek. Ako slávna učiteľka a prednášajúca priťahovala Hypatia početné publikum. Jej život skončil násilne, bola brutálne zavraždená.



Hypatia

asi 355 - 415



Kráľovná Seondeok zo Silly bola kórejská kráľovná, ktorá vládla ako 27. panovníčka Silly, jedného z troch kórejských kráľovstiev. Jej politiky a investície priniesli rozmach nielen astronómie, ale aj iných vedeckých odborov a kultúry. Počas svojej vlády kráľovná Seondeok nechala postaviť observatórium Cheomseongdae. Dodnes stojaca deväťmetrová stavba je najstarším astronomickým observatóriom v Ázii.



Královná Seondeok zo Silly

asi 595 - 647



Mariam al-Asturlabi žila v Aleppe, dnes v severnej Sýrii. Bola astronómka a výrobkyňa astrolabov, starovekých astronomických prístrojov, ktoré sa používali na predpovedanie pohybov objektov na oblohe, napr. Slnka, Mesiaca a hviezd. Ako dcéra výrobcu astrolabov, Mariam ovládala návrh a výrobu astrolabov a vytvárala prístroje umožňujúce vykonávať presné výpočty a predpovede. Zamestnal ju prvý emír Aleppa, Saif al-Dawla, aby tieto prístroje vyrábala.



Mariam al-Asturlabi

10. storočie





Dánska vedkyňa a spisovateľka, pôsobiaca v astronómii, hortikultúre, chémii a medicíne. Sophia Brahe, narodená v aristokratickej rodine, je mladšou sestrou slávneho astronóma Tycha Braheho. Často mu pomáhala pri astronomických pozorovaniach a jej práca prispela k rozvoju Tychovej teórie obežných dráh planét. Okrem toho vykonávala aj vlastné pozorovania komét a zatmení.



Sophia Brahe

1559 - 1643



Caroline Herschel, narodená v Nemecku je považovaná za prvú profesionálnu astronómku. Objavila niekoľko komét, otvorenú hviezdokopu a 14 hmlovín. Úzko spolupracovala so svojím bratom, sirom Williamom Herschelom, vrátane asistencie pri zostavovaní astronomických prístrojov, katalogizácii hviezd a vykonávaní výpočtov. Ako jeho asistentka poberala plat od anglického kráľa Juraja III. Za svoje prínosy získala zlatú medailu Kráľovskej astronomickej spoločnosti.



Caroline Herschel

1750 - 1848



Wang Zhenyi bola čínska astronómka, matematicka, poetka a uznávaná učenkyňa. Písala články o rovnodennostiach a vzťahoch medzi mesačnými a slnečnými zatmeniami. Skúmala pohyb Slnka, Mesiaca a Zeme a vyvinula inovatívne experimenty na potvrdenie svojich teórií. Wang Zhenyi bola zároveň renomovanou poetkou, autorkou 13 zväzkov poézie, predhovorov a dodatkov.



Wang Zhenyi

1768 - 1797



Caterina Scarpellini bola talianska astronómka a meteorologička. Pôsobila ako asistentka svojho strýka na Astronomickom observatóriu Sapienza Rímskej univerzity. Spoločne s manželom založila a redigovala bulletin *Corrispondenza Scientifica*, ktorý prezentoval vedecké objavy z jej observatória a ďalších výskumných inštitútov. Okrem toho založila v Ríme aj meteorologickú stanicu.



Caterina Scarpellini

1808 – 1873





Henrietta Swan Leavitt, americká astronómka, pôsobila na Observatóriu Harvardovej univerzity ako "počítačka" - určovala a katalogizovala jasnosť hviezd. Vďaka svojmu zámožnému pôvodu sa mohla zapojiť do harvardského tímu, najskôr ako dobrovoľníčka. Objavila vzťah medzi svietivosťou a periódou Cefeíd - premenných hviezd, ktoré pravidelne menia svoju jasnosť. Jej zistenia poskytli astronómom prvú "štandardnú sviečku" - spôsob merania galaktických vzdialeností pomocou známych meraní svietivosti hviezd a ich vzdialenosti. Na základe práce Henrietty Swan Leavitt preukázal Edwin Hubble existenciu iných galaxií mimo Mliečnej cesty.



Henrietta Swan Leavitt

1868 - 1921



Cecilia Payne-Gaposchkin

Cecilia Payne-Gaposchkin, narodená v zámožnej anglickej rodine, bola astronómkou žijúcou v Amerike.

Jej prelomová doktorandská práca "Hviezdne atmosféry – príspevok k pozorovaniu vysokých teplôt v obrátených vrstvách hviezd" nielenže predložila dôkazy o tom, že hviezdy pozostávajú prevažne z vodíka a hélia, čím spochybnila dobové vedecké názory, ale ukázala aj, že hviezdy možno klasifikovať podľa ich teplôt. Navyše, jej práca o povahe premenných hviezd položila základy pre súčasné chápanie týchto astronomických objektov.



Cecilia Payne-Gaposchkin

1900 - 1979



Paris Pişmiş bola arménsko-mexická astronómka, ktorá má na svojom konte mnoho prvenstiev. Bola prvá žena s doktorátom získaným na Prírodovedeckej fakulte Istanbulskej univerzity a vôbec prvá profesionálna astronómka v Mexiku. Bola jednou z prvých astronómov študujúcich mladé hviezdokopy pomocou fotometrickej metódy. Jej práca v oblasti galaktickej štruktúry ju doviedla ku katalogizácii viac ako 20 otvorených a 2 guľových hviezdokop. Celkovo publikovala vyše 100 odborných článkov.



Paris Pişmiş

1911 - 1999



Ruby Violet Payne-Scott, priekopníčka rádioastronómie, sa narodila v Austrálii a stala sa vôbec prvou rádioastronómkou v krajine. Jej výskum sa zameriaval na rádiový šum zo Slnka, predovšetkým v súvislosti so slnečnými škvrnami - tmavými oblasťami na slnečnom povrchu. Jej výskum zohral kľúčovú úlohu pri objave nových typov slnečných vzplanutí - energetických emisií zo slnečnej koróny a položil základy pre matematický výskum v rádioastronómii. V spolupráci s Joe Pawseym a Lindsay McCready dokázala spojenie medzi slnečnými škvrnami a zvýšeným rádiovým žiarením zo Slnka.



*Ruby Violet Payne-Scott*

1912 – 1981





Vera Rubin

Prelomová práca tejto americkej astronómky potvrdila existenciu tmavej hmoty. Vera Rubin sa zameriavala na dynamiku galaxií a poskytla jedny z prvých dôkazov o zlučovaní galaxií. Počas spolupráce s Kentom Fordom, astronómom, ktorý vyvinul pokročilý spektrometer (prístroj ktorý rozkladá svetlo na jeho jednotlivé zložky), Vera Rubin objavila, že hviezdy v centre a na okraji galaxie v Andromede obiehajú rovnakou rýchlosťou. Tento fakt naznačil existenciu hmoty, ktorá "drží" rýchlo sa pohybujúce hviezdy vo vonkajších oblastiach na obežnej dráhe. Jej pozorovania odhalili existenciu neviditeľnej hmoty vo vesmíre - tmavej hmoty. The New York Times opísal jej odkaz ako "započatie zmien kopernikovskej úrovne" v kozmologickej teórii.



Vera Rubin

1928 - 2016



Jocelyn Bell Burnell

Jocelyn Bell Burnell pochádza zo Severného Írska. Objavila pulzary - vesmírne objekty s hmotnosťou väčšou ako Slnko, ktoré emitujú žiarenie, no nie sú hviezdami. Objav urobila počas svojho doktorandského štúdia na Cambridgeskej univerzite. Napriek jej objavu, väčšina uznania za jej prácu pripadla jej školiteľovi, ktorý za ňu dokonca získal Nobelovu cenu. Jocelyn Bell Burnell mala významnú kariéru ako výskumníčka a prednášajúca a bola prezidentkou Kráľovskej astronomickej spoločnosti a Inštitútu fyziky.



Jocelyn Bell Burnell

1943 -



Mae Jemison

Americká lekárka a astronautka. Predtým ako sa stala astronautkou pôsobila ako zdravotníčka Mierových jednotiek v Sierra Leone a Libérii. Je známa ako prvá žena čiernej pleti vo vesmíre. Ako špecialistka misie Endeavour strávila takmer osem dní na obežnej dráhe okolo Zeme. Po kariére v NASA založila rôzne spoločnosti a Nadáciu Dorothy Jemison pre excelentnosť, neziskovú organizáciu zameranú na vzdelávanie v prírodných vedách a udržateľnosť. Je členkou viacerých vedeckých organizácií, ako Americká lekárska asociácia, Americká chemická spoločnosť, Asociácia vesmírnych prieskumníkov a Americká asociácia pre rozvoj vedy.



Mae Jemison

1956 -



Wanda Díaz-Merced

Rodáčka z Portorika Wanda Díaz-Merced prišla o zrak ako dvadsiatnička v dôsledku komplikácií s diabetickou retinopatiou. Nenechala si tým však ovplyvniť kariéru v astronómii a našla nové spôsoby, ako študovať hviezdne žiarenie bez toho, aby sa spoliehala na zrak. Uvedomila si, že pomocou sluchu môže odhaliť vzory v rádiových dátach hviezd, ktoré môžu byť skryté vo vizuálnych a grafických zobrazeniach. Wanda je najznámejšia tým, že využíva sonifikáciu na premenu veľkých astronomických súborov dát na zvuk. Zohrala tiež kľúčovú úlohu v poradenstve a testovaní sonifikácie v profesionálnej astronómii.



Wanda Díaz-Merced

1982 -